

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/9/2021
Identifikačné číslo spisu: 8217203410
Dátum vydania rozhodnutia: 21.04.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8217203410.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Brňáka a sudcov JUDr. Ľubora Šeba a JUDr. Ivana Rumanu, v spore žalobcu Mgr. A. A., bývajúceho v D., N. XXXX/XX, právne zastúpeného JUDr. Ľubou Berezňaninovou, PhD., advokátkou so sídlom v Prešove, Hlavná 45, proti žalovanej X. A., bývajúcej v D., N. XXXX/XX, o určenie neplatnosti zmluvy a určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 6C/15/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 12. decembra 2019 sp. zn. 11Co/50/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcu z a m i e t a .

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11. apríla 2019 č. k. 6C/15/2017-154 konanie v časti o určenie neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu z 12. októbra 2011 zastavil (výrok I.), vo zvyšnom rozsahu žalobu zamietol (výrok II.) a žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok III.).

1.1. Na pojednávaní 11. apríla 2019 žalobca prostredníctvom svojej právnej zástupkyne zobral svoju žalobu v časti o určenie neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu z 12. októbra 2011 (ďalej len „Zmluvy“) späť a v rozsahu späťvzatia žiadal konanie vo veci zastaviť, na základe čoho súd aj konanie v tejto časti zastavil (výrok I.).

1.2. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že počas trvania manželstva žalobcu a žalovanej, žalobca prevodom členských práv a povinností v bytovom družstve nadobudol právo na uzatvorenie zmluvy o nájme družstevného bytu, čím v zmysle § 703 ods. 2 OZ vzniklo manželom so spoločným nájmom bytu aj spoločné členstvo manželov v družstve, z ktorého boli oprávnení a povinní obaja manželia spoločne a nerozdielne. Skutočnosť, že zmluva o nájme družstevného bytu bola

podpísaná iba so žalobcom, nebránila zákonnému dôsledku podľa § 703 ods. 2 OZ, a to v podobe vzniku práva žalovanej nielen na spoločný nájom bytu manželov, ale aj na spoločné členstvo v OSBD Bardejov. Taktiež nebolo podstatné, že OSBD Bardejov evidovalo ako člena bytového družstva iba žalobcu, keďže žalovanej spoločné členstvo v bytovom družstve vzniklo zo zákona. Z uvedeného zároveň vyplývalo, že v zmysle ustanovenia § 28 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov obom vtedajším manželom, t. j. žalobcovi a žalovanej vznikol nárok na prevod vlastníctva družstevného bytu. Preto sa žalobca na základe Zmluvy nemohol stať výlučným vlastníkom bytu. Keďže žalobca neunesol dôkazné bremeno, že je výlučným vlastníkom bytu prvostupňový súd žalobu o určenie, že je výlučným vlastníkom predmetného bytu zamietol.

1.3. Pokiaľ žalobca žiadal uložiť žalovanej povinnosť byt vypratať, z vyššie uvedených dôvodov prvostupňový súd žalobu aj v tejto časti zamietol. Žalobca ani v tejto časti žaloby neunesol dôkazné bremeno, ktorým by preukázal, že iba žalobca má vlastnícke právo k bytu a žalovaná nemá vlastnícke, resp. užívacie právo k bytu. Aj keď v článku 10 Zmluvy nebolo presne špecifikované do akého (spolu) vlastníctva obaja nadobúdatelia byt nadobúdajú, bolo potrebné predmetný právny úkon vykladať podľa § 35 ods. 2 OZ. Prvostupňový súd dospel k záveru, že žalobca a žalovaná touto zmluvou nadobudli byt do podielového spoluvlastníctva, keďže v tom čase už mali zrušené bezpodielové spoluvlastníctvo manželov a zároveň s poukazom na ustanovenie § 137 ods. 2 OZ vyplynulo, že ich spoluvlastnícke podiely sú rovnaké, keďže v zmluve nebolo dohodnuté inak. Keďže tak žalobca ako aj žalovaná mali spoluvlastnícky podiel na byte, nebol zákonný dôvod uložiť žalovanej ako spoluvlastníčke bytu povinnosť, aby byt vypratala, uzavrel prvostupňový súd.

1.4. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol postupom podľa ustanovenia § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP tak, že priznal žalovanej voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 12. decembra 2019 sp. zn. 11Co/50/2019 vo výrokoch II. a III. prvostupňový rozsudok potvrdil a žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu odvolacích trov.

2.1. Uvedol, že prvostupňový súd vo veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia, na ktoré v plnom rozsahu odkázal (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

2.2. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa najskôr odcitoval na vec sa vzťahujúce zákonné ustanovenia (§ 230 ObZ, § 703 ods. 1 a 2 OZ, § 28 zákona č. 182/1993 Z.z. a § 151 OZ) a uviedol, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zřejmé, že súd prvej inštancie zamietol žalobu v prevyšujúcej časti z dôvodov, že žalovaná je podielovou spoluvlastníčkou bytu, ktorý nadobudla - rovnako ako žalobca - na základe Zmluvy, v dôsledku čoho neexistoval ani zákonný dôvod pre uloženie povinnosti žalovanej byt vypratať, ktorého sa žalobca takisto domáhal.

2.3. K odvolacej námietke žalobcu, že z právneho hľadiska sa jednalo o darovanie členského podielu v OSBD Bardejov, odvolací súd uviedol, že z obsahu spisu a z dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie nemožno spochybníť fakt, ktorý vyplýva z Vyhlásenia vyhotoveného Notárskym úradom JUDr. H. vo forme Notárskej zápisnice (č. I. 14 spisu), že O. A. chce previesť členské práva a povinnosti v OSBD Bardejov na svojho vnuka A. A. a zároveň fakt, že O. A. splnomocnila S. A. na uzavretie a podpísanie dohody o prevode členských práv a povinností v OSBD Bardejov a prehlásenie o vzájomnom majetkovom vyporiadaní zostatkovej hodnoty členského podielu z dôvodu, že zo zdravotných dôvodov ich ona nemôže podpísať. Dôkazom toho, že stará mama žalobcu prejavila svoju vôľu previesť členské práva na žalobcu spôsobom, ktorý nevzbudzoval pochybnosti o tom čo chcela prejsť bolo aj akceptovanie tejto Notárskej zápisnice OSBD Bardejov a následné spísanie Zápisnice o dohode o odovzdaní a prevzatí bytu medzi OSBD Bardejov a žalobcom.

2.4. K odvolacej námietke žalobcu, že členský podiel v OSBD Bardejov získaný darom sa nemohol stať predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov odvolací súd konštatoval, že predmetný členský podiel nadobudol žalobca darom za trvania manželstva so žalovanou, ale v dôsledku získania pozície nájomcu bytu, vznikol spoločný nájom bytu manželmi, z ktorého boli obaja oprávnení a povinní spoločne a nerozdielne, a na základe čoho si mohli ako členovia družstva uplatniť nárok na prevod vlastníctva bytu. Keďže si však tento nárok uplatnili v čase, keď ich bezpodielové spoluvlastníctvo manželov bolo už zrušené, nadobudli byt do podielového spoluvlastníctva, pričom ich spoluvlastnícke podiely sú

rovnaké.

2.5. Nad rámec uvedeného odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že hoci z LV č. XXXX (č. 1. 11 spisu) a LV č. XXXXX (č. 1. 13 spisu) vyplýva, že nehnuteľností, ktorých vlastníkmi sú žalobca a žalovaná boli predmetom ich bezpodielového spoluvlastníctva, v zmysle 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), údaje katastra uvedené v § 7 sú hodnoverné, ak sa nepreukáže opak, medzi ktoré patria aj údaje o skutočnostiach súvisiacich s právami k nehnuteľnostiam, teda aj druh vlastníctva, opak ktorého bol preukázaný rozsudkom Okresného súdu Bardejov, č. k. 1C/106/2008-15 z 27. augusta 2008.

2.6. Keďže žalovaná bola v odvolacom konaní úspešná, odvolací súd jej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, a to podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Žalobca v polemike predovšetkým s bodmi 17 a 18 odôvodnenia odvolacieho súdu (pozri body 2.3. a 2.4.) spochybnil správnosť nosných právnych záverov odvolacieho súdu, ktoré námietky predostrel už v rámci podaného odvolania. Žalobca navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnuté odvolacie rozhodnutie a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil právo na náhradu dovolacích trov.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP žalobca v podstatnom namietal, že odvolací súd pripustil, že členský podiel v bytovom družstve možno previesť darovaním, pričom prvostupňový súd sa k tejto otázke nevyjadril. Žalobca preto nemal možnosť podrobnejšie rozvinúť svoju právnu argumentáciu vo vzťahu k ďalším právnym dôsledkom darovania. Z tohto pohľadu sa napadnutý odvolací rozsudok javí ako prekvapivý. Odvolací súd sa rovnako nevysporiadal so zásadnými námietkami žalobcu a neodstránil tak vady, ktorými trpel už prvostupňový rozsudok. Ďalej namietal nedostatok dôvodov (dopad darovania na vznik členstva v družstve pre manžela, ktorý obdarovaný ani členom družstva v čase darovania nebol, a to aj s ohľadom na § 143 OZ a skutočnosť, že veci nadobudnuté darom nepatria do BSM).

3.2. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalobca v podstatnom namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, a to pri posúdení darovania členského podielu, ktorý dar získal žalobca počas trvania manželstva, v dôsledku ktorej skutočnosti žalovanej nemohlo vzniknúť členstvo v OSBD Bardejov podľa § 703 ods. 2 OZ. V tejto súvislosti poukázal (aj) na ustanovenie § 143 OZ z obsahu ktorého dôvodil, že veci získané darom nepatria do BSM. Na základe uvedeného žalovanej nemohol vzniknúť ani nárok na prevod vlastníckeho práva k družstevnému bytu v zmysle § 28 zákona č. 182/1993 Z.z.

3.3. Podaním z 18. novembra 2020 žalobca požiadal dovolací súd, aby odložil právoplatnosť a vykonateľnosť odvolacieho rozsudku v spojení s prvostupňovým rozsudkom, čo v podstatnom odôvodnil tým, že žalovaná má v úmysle iniciovať ďalšie súdne konanie na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k spornému bytu.

4. Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala advokátom zastúpená (§ 429 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné vzhľadom na uplatnené dovolacie dôvody (§ 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP), avšak nie je dôvodné.

6. Najskôr najvyšší súd zaujal stanovisko k návrhu žalobcu na odklad vykonateľnosti napadnutého odvolacieho rozhodnutia (bod 3.3.). Tento návrh žalobca odôvodnil tým, že žalovaná má v úmysle iniciovať ďalšie súdne konanie na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k spornému bytu.

6.1. Najvyšší súd, vychádzajúc z argumentácie žalobcu, nezistil splnenie predpokladov hodných osobitného zreteľa pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP; v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (toto sa vydáva iba v

prípade vyhovieť návrhu, pozn.). Dôvody uvádzané žalobcom podľa názoru dovolacieho súdu neboli hodné osobitného zreteľa (nepredstavovali hrozbu vzniku nenapraviteľnej alebo ťažko napraviteľnej ujmy).

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP), preto neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

8. V danom prípade dovolateľ vyvodil prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

9.1. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9.2. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie) znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017, 8Cdo/85/2018). Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že zákon priznáva relevanciu iba tým procesným pochybeniam súdu, intenzita ktorých opodstatňuje záver, že v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu bolo účastníkovi konania znemožnené uskutočňovanie jemu patriacich procesných práv „v takej miere“, že došlo (až) k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Žalobca namietal, že odvolací súd sa nevysporiadal s jeho zásadnými námietkami, ďalej nedostatok dôvodov a prekvapivosť záverov odvolacieho súdu, ktorý na rozdiel od prvostupňového súdu pripustil, že členský podiel v bytovom družstve možno previesť darovaním (bod 3.1.).

11. V súvislosti s dovolacou námietkou žalobcu o nedostatočnom odôvodnení súdneho rozhodnutia dovolací súd uvádza, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ OSP), ktorá prípustnosť dovolania nezakladala. S týmto názorom sa stotožnil aj ústavný súd (pozri rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016). Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ OSP zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá

inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska (rovnako ako v prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov) nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

12. V danom prípade odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety zjednocujúceho stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov. O taký prípad ide napríklad vtedy, keď dovolaním napadnuté rozhodnutie neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne keď odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia má také nedostatky, že svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi dôsledkami predstavuje exces, ktorý možno charakterizovať ako „justičný omyl“ v zmysle judikatúry ESĽP (pozri napr. Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Prvostupňové a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s odôvodnením dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu preto nedáva podklad pre tvrdenie dovolateľa, že nespĺňa požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, zhrnul podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty sporových strán, citoval na vec sa vzťahujúcu hmotnoprávnu úpravu, pričom jasne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaním napadnutých výrokoch považuje v základe za vecne správny. Rovnako tak odvolací primeraným spôsobom reagoval aj na podstatné odvolacie námietky žalobcu (body 15 až 18 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia). Na základe uvedeného možno uzavrieť, že v okolnostiach posudzovanej veci nemožno hovoriť o nedostatku dôvodov, nepreskúmateľnosti, či arbitrárnosti odvolacieho rozhodnutia. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nebol tento prípad.

13. Dovolací súd konštatuje, že v danom prípade nejde ani o prekvapivé rozhodnutie v zmysle § 382 CSP. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa pod „prekvapivým rozhodnutím“ rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie (porovnaj 3Cdo/102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných „nových“ dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietať ne/správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (porovnaj 5Cdo/46/2011). V danom prípade ale rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie nevzniká ani prekvapujúco, ani nečakane, keď súdy oboch inštancií založili svoje rozhodnutia na rovnakých skutkových záveroch pri aplikácii rovnakých právnych noriem. Žalobca založil prekvapivosť odvolacieho rozhodnutia na tom základe, že odvolací súd pripustil možnosť darovania členského podielu v bytovom družstve. Uvedená okolnosť však bola v hre už v konaní pred prvostupňovým súdom. Žalobca už v rámci podanej žaloby a opakovane (aj v rámci podaného odvolania) poukazoval na to, že členský podiel v družstve mu darovala jeho stará mama, prvostupňový súd vo svojom odôvodnení opisným spôsobom nevyklúčil formu daru (bod 11 jeho odôvodnenia); teda netvrdil, že k daru nedošlo. V neposlednom rade okolnosť darovania členského podielu nebola ani rozhodujúcou pre zamietnutie žaloby (prvostupňovým súdom) resp. potvrdenie rozsudku odvolacím súdom. Odvolací súd svoje právne závery oprel predovšetkým o ustanovenie § 703 ods. 2 OZ a § 28 zákona č. 182/1993 Z.z. So zreteľom na vyššie uvedené nebolo rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie ani prekvapujúce a ani nečakané. Postupom odvolacieho súdu preto nedošlo ani k namietanej vade podľa § 420 písm. f/ CSP.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP

14. V danom prípade dovolateľ vyvodil prípustnosť podaného dovolania (aj) z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pričom argumentoval, že vzhľadom na darovanie členského podielu, ktorý dar získal žalobca počas trvania manželstva, žalovanej nemohlo vzniknúť členstvo v OSBD Bardejov podľa § 703 ods. 2 OZ. V tejto súvislosti poukázal (aj) na ustanovenie § 143 OZ z obsahu ktorého dôvodil, že veci získané darom nepatria do BSM. Na základe uvedeného žalovanej nemohol vzniknúť ani nárok na prevod vlastníckeho práva k družstevnému bytu v zmysle § 28 zákona č. 182/1993 Z.z. (bod 3.2.). Inak povedané nastolená právna otázka sa týkala toho, či darovanie členského podielu počas trvania manželstva len jednému z manželov vylučuje aplikáciu ustanovenia § 703 ods. 2 OZ.

15. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a v situácii, na ktorú sa vzťahuje toto ustanovenie, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného z tohto dovolacieho dôvodu je v danom prípade procesne prípustné. Následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci predmetnej právnej otázky).

16. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

17. Podľa § 703 ods. 2 OZ, ak vznikne len jednému z manželov za trvania manželstva právo na uzavretie zmluvy o nájme družstevného bytu, vznikne so spoločným nájmom bytu manželmi aj spoločné členstvo manželov v družstve; z tohto členstva sú obaja manželia oprávnení a povinní spoločne a nerozdielne.

17.1. Podľa § 28 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, nájomca družstevného bytu, ktorý je členom bytového družstva, má nárok na prevod vlastníctva bytu podľa tohto zákona, ak nepožiadal o prevod vlastníctva podľa osobitného predpisu.

18. Z obsahu spisu v podstatnom vyplýva, že žalobca a žalovaná uzavreli manželstvo dňa XX. februára XXXX. Počas trvania manželstva žalobcovi dňa 8. januára 1997 darovala stará mama členský podiel v OSBD Bardejova a následne dňa 1. marca 1997 žalobca podpísal s OSBD zápisnicu o dohode o odovzdaní a prevzatí bytu. Následne dňa 12. októbra 2011 OSBD uzavrelo so žalobcom a žalovanou zmluvu o prevode vlastníctva družstevného bytu, ktorou prevádzajúci previedol na nadobúdateľov vlastníctvo predmetného bytu, spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a rovnako tak spoluvlastnícky podiel na pozemku. Nadobudnutím vlastníctva v zmysle tejto zmluvy zanikol pôvodný nájom bytu, uzavretý medzi prenajímateľom a nájomcom. Manželstvo žalobcu a žalovanej bolo právoplatne rozvedené dňa 20. novembra 2015.

18.1. Prvostupňový súd (v rozsahu dovolacieho prieskumu, pozn.) uviedol, „že počas trvania manželstva žalobcu a žalovanej, žalobca prevodom členských práv a povinností v bytovom družstve, nadobudol právo na uzavretie zmluvy o nájme družstevného bytu, čím v zmysle § 703 ods. 2 Občianskeho zákonníka vzniklo manželom so spoločným nájmom bytu aj spoločné členstvo manželov v družstve, z ktorého sú oprávnení a povinní obaja manželia spoločne a nerozdielne. Z ustanovenia § 703 ods. 2 Občianskeho zákonníka je potrebné jednoznačne vyvodit' záver, že ak sa jeden z manželov počas trvania manželstva ako člen družstva stane nájomcom družstevného bytu, vznikne právo spoločného nájmu družstevného bytu manželmi, ako aj spoločné členstvo manželov v družstve a to za predpokladu, že manželia spolu trvale žijú, pričom medzi stranami nebolo sporu o tom, aby žalobca a žalovaná v tom čase spolu trvale nežili ... nie je podstatné, že Okresné stavebné bytové družstvo Bardejov evidovalo ako člena bytového družstva iba žalobcu, keďže žalovanej spoločné členstvo v bytovom družstve v zmysle vyššie uvedeného vzniklo zo zákona. Z uvedeného zároveň vyplýva, že v zmysle § 28 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov obom vtedajším manželom, t.j. žalobcovi a žalovanej vznikol nárok na prevod vlastníctva družstevného bytu ... nárok na uzavretie zmluvy o

prevode vlastníctva družstevného bytu s Okresným stavebným bytovým družstvom Bardejov mali obaja spoloční členovia bytového družstva, t.j. žalobca a žalovaná a to spoločne a nerozdielne a preto sa žalobca na základe Zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu nemohol stať výlučným vlastníkom predmetného bytu. Tým žalobca neunesol dôkazné bremeno, že je výlučným vlastníkom predmetného bytu a preto súd žalobu žalobcu o určenie, že je výlučným vlastníkom predmetného bytu zamietol“. (body 42, 43 a 44 odôvodnenia prvostupňového rozsudku).

18.2. Odvolací súd po uvedení na vec sa vzťahujúcich zákonných ustanovení (§ 230 ObZ, § 703 ods. 1 a 2 OZ, § 28 zákona č. 182/1993 Z.z. a § 151 OZ) k žalobcom nastolenej dovolacej otázky uviedol, že „predmetný členský podiel nadobudol žalobca darom za trvania manželstva so žalovanou, ale v dôsledku získania pozície nájomcu bytu, vznikol spoločný nájom bytu manželmi, z ktorého boli obaja oprávnení a povinní spoločne a nerozdielne, a na základe čoho si mohli ako členovia družstva uplatniť nárok na prevod vlastníctva bytu“ (bod 18 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

19. Výslovené právne závery odvolacieho súdu, súvisiace s jeho interpretáciou ustanovenia § 703 ods. 2 OZ v tom smere, že ak vzniklo žalobcovi za trvania manželstva právo na uzavretie zmluvy o nájme družstevného bytu, potom vzniklo so spoločným nájmom bytu manželmi aj spoločné členstvo manželov v družstve, považuje dovolací súd v okolnostiach posudzovanej veci za správne. Na ich správnosti nič nemení ani prípad darovania členského podielu, pretože ustanovenie § 703 ods. 2 OZ nerozlišuje spôsoby nadobudnutia práva na uzatvorenie zmluvy o nájme družstevného bytu a pre všetky prípady ustanovuje, že so spoločným nájmom bytu manželmi vzniká aj spoločné členstvo manželov v družstve. Inštitút bezpodielového spoluvlastníctva manželov je inštitútom samostatným a jeho princípy nemožno prenášať na vznik spoločného členstva manželov v družstve. Uvedený prístup reflektovala aj súdna judikatúra, ktorá pripúšťala na jednej strane spoločné členstvo manželov v družstve, avšak v prípade vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov už vychádzala z toho, že je potrebné akceptovať princípy posudzovania vstupu majetku do bezpodielového spoluvlastníctva manželov; právny osud členského podielu v bytovom družstve prevedeného darom, resp. nadobudnutého za trvania manželstva bezodplatne jedným z manželov nie je zásadne odlišný od osudu veci darovanej za rovnakých podmienok (pozri Števcík, M., Dulák, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník II. § 451 - 880. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2019, s 2630 - 2640). Najvyšší súd v tomto ohľade dodáva, že (aj) ustanovenie § 28 zákona č. 182/1993 Z.z. treba považovať za úpravu špeciálnu vo vzťahu k všeobecnej úprave nadobúdania majetku za trvania manželstva obsiahnutej v § 143 OZ (m.m. 3Cdo/291/2006). Ústavný súd SR v podobných súvislostiach v náleze z 25. novembra 2014 sp. zn. III. ÚS 343/2014 uviedol, že „[a]k za trvania manželstva vznikne právo na uzavretie zmluvy o nájme družstevného bytu jednému z manželov, vznikne so spoločným nájmom družstevného bytu manželmi aj spoločné členstvo v bytovom družstve. Zákon vylučuje, aby za trvania manželstva vzniklo členské právo k družstevnému bytu len jednému z manželov“.

20. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto jeho nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

21. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.